

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	281 Публічне управління та адміністрування, ОПП Місцеве самоврядування
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова навчальна дисципліна
Курс, семестр	4 курс, 8 семестр
Трудомісткість	Загальна кількість годин – 195 годин Кількість кредитів – 6,5
Мова(и) викладання	Державна
ННІ / факультет, кафедра	ННІ економіки, управління, права та інформаційних технологій, кафедра публічного управління та адміністрування
Контактні дані розробника(ів)	<i>Викладач: Мирна Ольга, к. е. н., доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування</i> <i>Контакти: ауд 494 (навчальний корпус № 4)</i> <i>e-mail: olga.myrna@pdau.edu.ua</i> <i>Сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/myrna-olga-volodymyrivna</i>
Мета вивчення навчальної дисципліни	забезпечення знань щодо основних теоретичних, нормативно-правових та практичних складових бюджетного процесу, які необхідні фахівцю для роботи в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування.
Компетентності	<i>загальні (згідно ОПП)</i> 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. <i>фахові (за ОПП)</i> 4. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ. 6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.
Результати навчання	8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень. 11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції. 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності. Програмні результати, визначені Університетом: 19. Створювати можливості для поліпшення інвестиційної привабливості місцевої громади, користуватися інструментами проектного менеджменту та досвідом зарубіжних країн щодо раціонального використання місцевих бюджетів для забезпечення розвитку територіальних громад.

Методи навчання	<p>Лекція, розповідь, пояснення, бесіда, ілюстрування, демонстрування, практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою, метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації, метод відповідей на запитання, опитування думок здобувачів вищої освіти, роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни, оперативний контроль, вказування на недоліки, зауваження, дискусії, кейс-метод, метод «Мікрофон», використання мультимедійних презентацій, опитування, бесіда, доповідь, самостійна робота.</p>
Програма навчальної дисципліни	<p>Тема 1. Бюджетна система України. Тема 2. Основи бюджетного процесу. Тема 3. Податкова система і бюджетна система. Тема 4. Бюджетна класифікація. Складові частини бюджету та фонди у складі бюджетів в Україні. Тема 5. Державний бюджет України. Тема 6. Місцеві бюджети в Україні. Тема 7. Контроль та відповідальність в бюджетному процесі. Тема 8. Стратегічні напрями реформування бюджетної системи України.</p>
Стратегія оцінювання результатів навчання	<p>Одним із обов'язкових елементів навчального процесу є систематичний поточний контроль засвоєння знань та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці. Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за видами навчальної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконання вправ на практичних заняттях; - виконання завдань самостійної роботи.
Політика навчальної дисципліни	<p><i>Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою освітнього компоненту «Державний бюджет» мають бути виконані у встановлений термін. За порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.</i></p> <p>За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.</p> <p>Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його.</p> <p>Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування.</p> <p>Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці <i>Академічна доброчесність ПДАУ</i>: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist.</p> <p>Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються <i>Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету</i>.</p> <p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (розповсюджується лише на обов'язкові компоненти освітньої</p>

	<p>програми або їх частини) перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p>
<p>Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)</p>	<p>Освітні компоненти, які вивчалися раніше: навчальні дисципліни Інформаційні системи та технології, Адміністративний менеджмент, Муніципальна статистика, Податки і податкова політика.</p>
<p>Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни (за потреби)</p>	<p>Презентації лекційного матеріалу.</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;">Основні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Алексєєв І. В., Ярошевич Н. Б., Чушак-Голобородько А. М. Бюджетна система: навч. посібн. К.: Хай-Тек Прес, 2007. 376 с. 2. Бюджетна система: підручник. / І. В. Алексєєв, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с. 3. Вівчар О. Й., Курило О. Б., Кащишин В. М. Місцеві фінанси. Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 260 с. 4. Крисоватий А., Синютка Н. Муніципальна боргова політика: теоретичні концепти та практика реалізації в Україні : монографія. Львів: Українська академія друкарства. 2017. 199 с. 5. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с. 6. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України / колектив авторів [загальна редакція Ф. Ярошенка]. К.: Зовнішня торгівля; УДУФМТ, 2010. 592 с. 7. Партин Г.О., Селюченко Н.С. Фінансовий менеджмент: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки 2018. 388 с. 8. Пасічник Ю. В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: навч. посібн. К.: Знання-Прес, 2002. 495 с. 9. Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. Бюджетна система: навчальний посібник. Львів: ТНЕУ, 2019. 328 с. 10. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». К., 2017. 184 с. 11. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Якимів А.І. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник. Львів.: «Новий Світ-2000», 2019. 400 с. <p style="text-align: center;">Допоміжні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бойко С.В. Структурні диспропорції державного боргу України та напрями їх мінімізації. <i>Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту</i>. 2015. Вип.13. С. 37-46. 2. Бюджетна система України : тренінг-курс: навч. посібник. / За загал. ред. В.М. Опаріна; передм. Т.І. Єфименко. К. : ДННУ, 2012. 392 с. 68. 3. Бюджетна політика в Україні в умовах ризиків сповільнення економічної динаміки : аналітична доповідь / О.О. Молдован [та ін.] ; ред. Я.А. Жаліло ; Національний інститут стратегічних досліджень. К. : НІСД, 2012. 75 с.

4. Власюк Н.І., Мединська Т.В., Мельник М.І. Місцеві фінанси : Навчальний посібник. К.: Алерта, 2011. 328 с.
5. Волохова І.С. Місцеві фінанси та перспективи поглиблення фінансової децентралізації в Україні : монографія. Одеський нац. екон. ун-т. Одеса :Атлант, 2014. 461 с.
6. В.І. Оспіщев, В.П. Левченко, І.Л. Шевчук Бюджетна система : навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» Харківський державний ун-т харчування та торгівлі. Х. : Вид-во «Факт», 2012. 304 с.
7. Бюджетна система : підруч. / за ред. С.І. Юрія, В.Г. Дем'янишина, О.П. Кириленко. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 624 с.
8. Бюджетна система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. В.П. Хомутенко. Одеса : Видавництво Бартенева, 2014. 392 с.
9. Бюджетна система. Навч. посіб. / Н.І. Климаш, К.В. Багацька, Н.І. Дем'яненко та ін., за заг. ред. Т.А. Говорушко. Львів «Магнолія 2006», 2014. 296 с.
10. Бюджетна система : підручник / за наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. К. : Центр учбової літератури, Тернопіль : Екон.думка, 2012. 871 с.
11. Касич А.О. Програмно-цільове бюджетування як інструмент управління сталим розвитком господарства. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2015. № 9. С. 276- 281 URL: http://www.business-inform.net/pdf/2015/9_0/276_281.pdf
12. Негода В. 2015 рік реформ. Місцеве самоврядування. Децентралізація. Регіональний розвиток. *Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : підсумки року* : матеріали брифінгу, 2 грудня 2015 р., м. Київ. URL: <https://www.facebook.com/decentralizationua>
13. Фінансово-бюджетна політика в контексті соціально-економічного розвитку регіонів: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. 21-23 березня 2011 року, Дніпропетровськ : ДДФА, 2011. 311 с.
14. Управління державним боргом : навчальний посібник / О. Прутська, О. Сьомченков, Ж. Гарбар [та ін.]; М-во освіти і науки України, Київський нац. торговельно-економічний ун-т, Вінницький торговельно-економічний ін-т. К.: Центр учбової літератури, 2010. 215 с.
15. Шевчук С.В. Правові засади функціонування єдиного казначейськогосподарства у розрізі обліку доходів бюджету. *Фінансове право*. 2013. №4 С. 33-36.
16. Volodymyr I. Kravchenko, Lina V. Bondareva, Roman Yu. Bykov, Larisa V. Danilova, **Olha V. Myrna** (2021) Financial Decentralization as A Key Factor in the Socio-Economic Development of Territorial Entities. *Universal Journal of Accounting and Finance*, Vol 9, No 3, 2021. URL: <http://www.hrpub.org/download/20210630/UJAF22-12291832.pdf> [**Scopus**]. Фінансова децентралізація як ключовий фактор соціально-економічного розвитку територіальних суб'єктів.

Інформаційні ресурси

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.
2. Податковий кодекс України: Закон України від 2.12.2010 р. № 2755-VI URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://treasury.gov.ua>.
4. Офіційний веб-сайт Державної аудиторської служби України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua>.
5. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

	<p>6. План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів затверджений наказом Державного казначейства України від 28 листопада 2000 р. № 119 URL: http://search.ligazakon.ua.</p> <p>7. Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2012 р. № 1407 URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13.</p> <p>8. Порядок казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 29.01.2013 р. № 43 URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0291-13.</p> <p>9. Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів: Наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012 N 44 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12.</p> <p>10. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 р. N 228 URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws.</p>
Рік введення	2023